

УДК 330,322:624

Свірідова С. С.
Богущька Я. В.

Одеський національний політехнічний університет

НАПРЯМКИ АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙ У БУДІВЕЛЬНУ ГАЛУЗЬ УКРАЇНИ

Досліджено теоретичні питання напрямків активізації інвестицій в будівельну галузь. Проаналізовано фактори, за допомогою яких можна підвищити інвестування будівельної галузі. Досліджено стан інвестиційних процесів у галузі.

Ключові слова: активи, інвестиції, будівельна галузь, структура інвестицій, капітал.

Актуальність теми дослідження. На сьогоднішній день інвестиційні процеси в будівельну галузь знаходяться не на достатньо високому рівні, що є не дуже позитивною тенденцією для держави. Інвестиції – це одна з головних складових економіки країни. Інвестування будівельної галузі відіграє важливу роль у розвитку економіки держави, так як за допомогою цього поліпшується рівень життя населення, є необхідні робочі місця, інвестування будівельної галузі є одним з найвигідніших вкладень фінансових коштів і можливості отримання прибутку. Тому що інвестування будівельної галузі на сьогоднішній день нестабільне і вимагає постійного розвитку, дана тема є актуальною.

Питаннями активізації інвестиційних процесів у різні періоди займалися такі вчені як: Беляев М.К., Бочаров В.В., Ковалева В., Васильев В.М., Литвин Б.М. та ін. Однак для будівельної галузі ці питання залишилися невирішеними.

На даний момент наша країна знаходиться у дуже важкому стані, ми переживаємо кризу, тому більшість будівельних підприємств припинило свою роботу, велика кількість будівельних об'єктів заморожена, так як не вистачає коштів для закінчення будівництва. Тому одним із таких питань є вкладання коштів та залучення інвесторів у будівництво.

Мета дослідження. Виявлення причин низького інвестування будівельної галузі, дослідження стану інвестиційних процесів у галузі. Дослідження можливостей, шляхів, методів, за допомогою яких можливо активізувати інвестиційні процеси будівельної галузі.

Нещодавно в Одеській області був проведений моніторинг стану недобудованих об'єктів. Результати моніторингу показали, що в Одеській області на даний момент нараховується 651 об'єкт незавершеного будівництва. Основна причина – відсутність коштів у замовників. По розрахункам департаменту, загальний об'єм незавершеного будівництва у регіоні складає 10 – 12 мільярдів гривень. По об'єктам сфери освіти нараховано – до 400 мільйонів гривень, охорона здоров'я складає – 1 мільярд гривень, культури та спорту складають – 170 мільйонів гривень, інженерна інфраструктура складає – 1,3 мільярда гривень, інші галузі – майже 5,5 мільярда гривень [2].

В Одеській області нараховується 36 заморожених будинків, а також 26 інженерних споруд. На даний момент Одеська область потребує покращення будівельної галузі.

Інвестування будівельної галузі являє собою процес безперервності власних капітальних вкладень, які здійснюються протягом усього періоду будівництва будівель і споруд. Особливістю вкладення інвестування в будівельну галузь є те, що вона в кінцевому етапі представляє об'єкти інвестиційного товару. Так само інвестиційна діяльність являє собою не тільки вкладення грошових

коштів залучених інвесторів, але й так само здійснення ними дій на практиці в сфері інвестування.

Інвестиції – це вкладення грошових коштів з метою отримання прибутку або інших вигод [1].

Інвестиції за формами власності поділяються на:

- державні – фінансування здійснюється з державного бюджету чи державними підприємствами;
- приватні – кошти залучених інвесторів;
- закордонні – грошові кошти залучених закордонних інвесторів, зарубіжних корпорацій і фірм;
- загальні – грошові кошти фізичних та юридичних осіб України, а також залучених іноземних держав.

Інвестиції можуть бути як довгостроковими більше 3-х років, середньостроковими до 3-х років, так і короткостроковими приблизно 1 рік, можливо і менше [3, с. 35].

Одним із напрямків вкладення інвестицій є підвищення та покращення техніко-економічного рівня будівництва.

Реконструкція, технічне переоснащення, розширення, нове будівництво, відношення вкладення інвестицій у цей комплекс робіт називається відображаючою структурою.

Під розширенням мається на увазі ремонт і відновлення старих об'єктів, будівництво додаткових підсобних і обслуговуючих підприємств. Весь цей комплекс робіт проводиться за короткий період часу при мінімальних витратах.

Для підвищення техніко-економічного рівня будівельного виробництва підприємства проводяться реконструкція діючих цехів та об'єктів основного та обслуговуючого призначення. Під час реконструкції будівельного підприємства повинен виконуватися певний план робіт [3, с. 36]:

- збільшення продуктивності праці;
- збільшення техніко – економічних показників підприємства;
- збільшення фондівіддачі;
- збільшення виробничої потужності підприємства за рахунок ліквідації застарілих запчастин і устаткування.

Підвищення техніко-економічного рівня будівельного підприємства можливо за допомогою технічного переоснащення, яке включає в себе введення передових технологій, модернізацію і заміну застарілого обладнання на нове більш продуктивне.

Ці заходи виконуються з метою технічного переоснащення та покращення діючих підприємств, збільшення виробничої потужності, поліпшення якості продукції. Інвестування в будівельній галузі спрямовано на будівництво об'єктів невиробничого і виробничого призначення.

Так само необхідно зауважити, що підвищення капітальних інвестицій можливе за допомогою збільшення об'єму інвестицій, поліпшення відображаючої структури інвестицій, удосконалення структури інвестицій.

Так само невід’ємною частиною інвестування будівельної галузі, є такі показники, як:

- фінансова ефективність;
- загальноекономічна ефективність;
- бюджетна ефективність.

Відображення співвідношення фінансових витрат і результатів, що забезпечує необхідну норму прибутковості, називається фінансова ефективність. Фінансова ефективність визначається як для учасників, які вкладають свої капітальні інвестиції, так і для проекту, що реалізується в цілому [3, с. 40].

Загальноекономічна ефективність враховує витрати і результати учасників інвестиційних проектів.

Бюджетна ефективність відображає вплив результатів інвестиційного проекту на прибутки і витрати відповідно державного та регіонального бюджету з огляду на перевищення прибутку відповідного бюджету над витратами.

В процесі виконання інвестиційної діяльності будівельного підприємства, велику роль відіграють пошуки ефективних джерел і ресурсів фінансування.

- Основними формами фінансового забезпечення є:
- держава;
  - самофінансування;
  - кредитування.

Державне фінансування – це можливість отримання фінансування від уряду та обласної адміністрації. Держава вважається самим лояльним кредитором, так як підприємству необов’язково повертати позику у визначений період часу і бути оголошеним банкрутом.

Для фінансування інвестиційної діяльності будівельне підприємство використовує так само власні фінансові ресурси, це покриття витрат пов’язано з розвитком господарства за рахунок власних і частини залучених фінансових ресурсів. До власних ресурсів відноситься чистий прибуток і амортизаційні відрахування. Перевага амортизаційних відрахувань в тому, що це джерело має місце і залишається завжди в розпорядженні підприємства при будь-якому фінансовому становищі.

Для зниження ризику банкрутства кожне будівельне підприємство повинно прагнути до того, щоб його прибуток залишився в його розпорядженні на фонд споживання і накопичення. Кредитування інвестицій – це перспективні форми залучення позикових ресурсів за рахунок інвестицій лізингу. Лізинг – це один з різновидів довгострокового кредиту, який представляється в натуральній формі і погашається в розстрочку. Розглянемо структуру капітальних інвестицій (див. рис. 1).

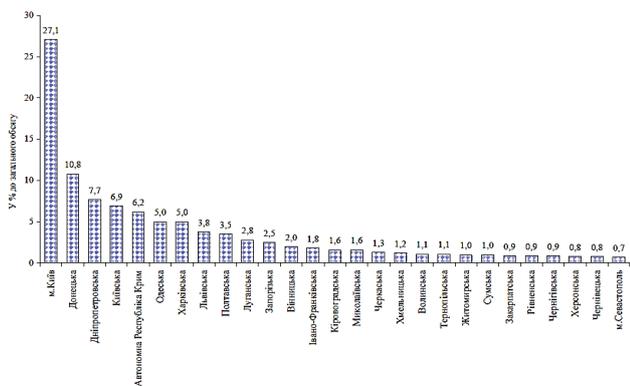

Рис. 1. Структура капітальних інвестицій за регіонами за 2012 рік [3]

З даної діаграми ми бачимо, що найбільш розвинута інвестиційна діяльність в м. Києві, котра складає 21,7%, більш-менш розвинута інвестиційна діяльність у Донецькій, Дніпропетровській, Київській, Одеській, Харківській областях, АРК. Що стосується усіх інших областей, то ми бачимо, що інвестиційна діяльність будівельної галузі знаходиться на низькому рівні, що є дуже негативною тенденцією для України [4].

Для детального розгляду цієї проблеми необхідно проаналізувати капітальні інвестиції за видами активів (див. табл. 1).

Таблиця 1
Капітальні інвестиції за видами активу за 2012 рік

Показники	Освоєно (використано) капітальних інвестицій	
	млн. грн.	у % до загального обсягу
Капітальні інвестиції за видами активів за 2012 рік		
Всього	293691,9	100,0
інвестиції в матеріальні активи	285146,3	97,1
житлові будівлі	38549,0	13,1
нежитлові будівлі	56811,3	19,3
інженерні споруди	64848,9	22,1
Капітальні інвестиції по регіонах за 2012 рік		
Україна	293691,9	100,0
Одеса	14631,2	5,0

Після аналізу капітальних вкладень на території держави потрібно розглянути аналіз одеського регіону (див. табл. 2) [4].

Для детального аналізу нам також необхідно проаналізувати капітальні інвестиції за видами активів за напрямками (див. табл. 3) [4].

У таблиці № 4 ми розглянемо капітальні інвестиції за видами економічної діяльності [4].

З наведених даних ми бачимо, що основні показники виробничої діяльності підприємства за останній рік значно знизилися, що є не дуже позитивною тенденцією для держави і галузі. Капітальні інвестиції за видами активів за 2012 рік у порівнянні з попередніми роками знизилися. На даний момент капітальні інвестиції вкладають в більшій частині в матеріальні активи відсоток яких складає 97,1 %. Що стосується житлових і нежитлових будівель, то відсоток вкладення таких об’єктів інвестицій становить лише 32,3%, що не є позитивним результатом.

На основі даних таблиці № 2 можемо зробити висновок, що:

- в основному вкладаються інвестиції власних коштів підприємств та організацій, вони складають 59,7%;
- вкладення з боку кредитів банків та інших позик становить 17,1%;
- а кошти державного бюджету становить всього 5,8%.

Що стосується одеського регіону то тут ми бачимо зовсім інші показники [4]:

- 1) основний внесок інвестицій належить банківським кредитам та інших позик їх відсоток становить 41,2%;
- 2) вкладення інвестицій власних коштів підприємств та організацій їх внесок становить 38,4 %;
- 3) найнижчий відсоток вкладу інвестицій на-

Таблиця 2

Капітальні інвестиції за джерелами фінансування по регіонах за 2012 рік

Показники	Україна		Одеса	
	Освоєно (використано) капітальних інвестицій за рахунок			
	тис. грн.	у % до загального обсягу	тис. грн.	у % до загального обсягу
коштів державного бюджету	17141215	5,8	240223	1,6
коштів місцевих бюджетів	9149239	3,1	426819	2,9
власних коштів підприємств та організацій	175423906	59,7	5622530	38,4
з них амортизаційних відрахувань	25799878	14,7	1436832	25,6
кредитів банків та інших позик	50104947	17,1	6022847	41,2
з них кредити іноземних банків	8263756	16,5	186068	3,1
з них іпотечне кредитування	257715	0,5	2014	0,0
кошти іноземних інвесторів	5040644	1,7	71045	0,5
коштів населення на індивідуальне житлове будівництво	21975072	7,5	1341175	9,2
кошти населення на будівництво власних квартир	3650959	1,2	114815	0,8
інших джерел фінансування	11205960	3,9	791714	5,4

Таблиця 3

Капітальні інвестиції за видами активів за напрямками за 2012 рік

Показники	Освоєно (використано) капітальних інвестицій								тис. грн.
	У тому числі								
	нові активи		активи, які були у використанні		витрати на капітальний ремонт		витрати на поліпшення, вдосконалення, реконструкцію, модернізацію		
	тис. грн.	у % до загального обсягу по виду активу	тис. грн.	у % до загального обсягу по виду активу	тис. грн.	у % до загального обсягу по виду активу	тис. грн.	у % до загального обсягу по виду активу	
Всього	213295223	72,6	16850750	5,7	19212769	6,6	44333200	15,1	293691942
інвестиції в матеріальні активи	205701435	72,1	16542802	5,8	19208170	6,8	43693891	15,3	285146298
Житлові будівлі	36631225	95,0	241350	0,6	625954	1,6	1050481	2,7	38549010
	32331101	56,9	5732712	10,1	5309894	9,3	13437575	23,7	56811282

Таблиця 4

Капітальні інвестиції за видами економічної діяльності за 2012 рік

Показники	Код за КВЕД	Освоєно (використано) капітальних інвестицій		в тому числі за рахунок коштів державного бюджету	
		тис. грн.	у % до загального обсягу капітальних інвестицій	тис. грн.	у % до загального обсягу капітальних інвестицій за видом економічної діяльності
Будівництво	F	37312964	12,7	499988	1,3
Будівництво	45	37312964	12,7	499988	1,3
Підготовка будівельних ділянок	45.1	252037	0,1	61022	24,2

лежить вкладенню коштів з боку державних бюджетів їх внесок становить усього 1,6%.

Капітальні інвестиції за видами напрямків представляють наступне:

- на першому місці стоїть вкладення інвестицій в нові активи їх вкладення становлять 72,6%;
- на другому місці ми бачимо витрати на поліпшення вдосконалення, реконструкцію і модернізацію, їх внесок становить 15,1%;

4) на передостанньому місці ми бачимо витрати на капітальний ремонт їх внесок становить 6,6% і найнижчий показник мають активи які були використанні їх внесок становить 5,7%.

Аналіз капітальних інвестицій за видами економічної діяльності показує, що:

- основні капітальні інвестиції в будівництві займають 12,7% до загального обсягу капітальних інвестицій;

5) за рахунок державних бюджетів капітальні вкладення становлять 1,3% до загального обсягу капітальних інвестицій за видами економічної діяльності.

Висновки. Аналіз активізації інвестиційних процесів будівельної діяльності показав, що на сьогоднішній день тема є дуже актуальною. Тому що інвестування будівельної діяльності країни знаходиться на низькому рівні, що є негативною тенденцією для розвитку будівельної галузі та країни в цілому. Тому необхідно прийняти заходи поширення, прискорення інвестицій у будівельну галузь. Необхідно в рамках економічної політики розробити міри по залученню інвесторів у будівельну галузь. Держава повинна створити такі економічні та юридичні умови, які дадуть можливість будівельному підприємству отримати прибуток достатній для повернення інвесторам дивідендів і по-

дальший розвиток будівництва. Залучені кошти повинні строго контролюватися і бути захищеними від недобросовісних користувачів. Уряду потрібно більше звертати увагу саме на інвестування будівельної галузі, так як будівельна галузь забезпечує людей необхідною кількістю робочих місць, надає можливість отримати житло, також за допомогою будівництва розвиваються інші галузі.

Велике значення для інвестиційних активів в житлових будівлях відноситься до кредитування.

Кредити надаються під залог нерухомості, це використання іпотеки в якості забезпечення повернення кредитних засобів.

Ефективна інвестиційна політика будівельного підприємства повинна бути спрямована на перелік і зниження ризиків його інвестиційної діяльності при цьому важливу роль грає правильна оцінка ризику діяльності будівельного підприємства, на основі проведення аналізу тенденції ризику.

Список літератури:

1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ru.wikipedia.org/wiki/Инвестиции>.
2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://rupor.od.ua/news/V-Odesskoj-oblasti-nedostroev-pochti-na-10-milli-029337/>.
3. Литвин В.М. Планування діяльності будівельного підприємства : навчальний посібник. – Тернопіль, 2007. – С. 35-50.
4. Статистичний збірник «Капітальні інвестиції в Україні за 2012 рік», Київ 2012. – 38 с.

**Свиридова С. С.
Богутская Я. В.**

Одесский национальный политехнический университет

НАПРАВЛЕНИЯ АКТИВИЗАЦИИ ИНВЕСТИЦИЙ В СТРОИТЕЛЬНУЮ ОТРАСЛЬ УКРАИНЫ

Резюме

Исследованы теоретические вопросы направлений активизации инвестиций в строительную отрасль. Проанализированы факторы, с помощью которых можно повысить инвестирования строительной отрасли. Исследовано состояние инвестиционных процессов в отрасли.

Ключевые слова: активы, инвестиции, строительная отрасль, структура инвестиций, капитал.

**Sviridova S. S.
Bogutskaya Y. V.**

Odessa National Polytechnical University

DIRECTIONS OF ACTIVIZATION OF INVESTMENTS INTO CONSTRUCTION BRANCH IN UKRAINE

Summary

The theoretical aspects of the direction of activization of investments into construction branch are investigated. The factors that can help you improve the investment construction industry. The state of the investment processes in branch.

Key words: assets, investments, construction branch, structure of investments, capital.

УДК 330.334

Венгер В. В.

Інститут економіки та прогнозування
Національної академії наук України

РОЗВИТОК ІНТЕГРОВАНІХ СТРУКТУР В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

У статті розглянуто методологічні підходи до застосування основних теоретичних напрямів та економічних концепцій щодо визначення сутності понять «інтеграція» та «інтегровані структури». Проаналізовано дієві механізми та критерії вибору об'єктів для інтеграції. Визначено найбільш ефективні форми об'єднання суб'єктів господарювання.

Ключові слова: інтеграція, інтегрована структура, вертикальна інтеграція, горизонтальна інтеграція, фінансово-промислові групи.

Постановка проблеми. Одним з фундаментальних механізмів ринкових відносин є конкуренція яка спонукає виробництво до пошуку оптимальних шляхів підвищення ефективності використання обмежених ресурсів і, як наслідок, виникнення достатнього рівня продукції, виробництв, підприємств, конкурентоспроможності – за ціною,

за якістю, за рівнем технологічності, за розміром контрольованого сегменту ринку, за організаційно-технічним забезпеченням виробничих процесів, комерційною ефективністю, маркетингом тощо [1]. У конкурентному середовищі поряд із заходами окремих підприємств з організаційної, ресурсної та технологічної реструктуризації, за